

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

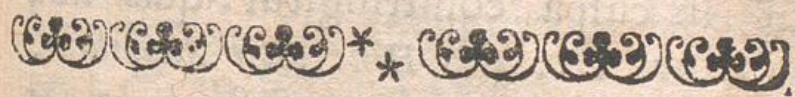
Vanitas Vanitatum Consideratione Seria Evanescens

Bellegambe, François

Insulis, 1681

Consideratio XV. Mundi pericula.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51072)

CONSIDERATIO XV.

MVNDI PERICVLA.

I. **F**ormido, & fovea, & laqueus
 super te, qui habitator es terre.
 (a) Quoniam in medio laqueorum
 ingredieris; (b) ex Syro; Scito, quòd
 inter laqueos incedis, & super retia
 ambulas. *Qua laquei & retia quia non
 patent nisi benè cautis, eò sunt periculo-
 siora.* Abscondita est in terrâ pedica
 ejus, & decipula illius super semitam. (c)
*Quod explicans Gregorius Magnus: Tunc,
 inquit, ab antiquo hoste super semi-
 tam decipula ponitur, quando in actio-
 ne hujus mundi, quam mens appetit,
 peccati laqueus paratur; quæ videli-
 cet non facilè deciperet, si videri po-
 tuisset. Sæpè proponuntur animo cum
 culpâ honores, divitiæ, salus & vita
 temporalis; quæ mens infirma, dum
 quasi escam videt, & decipulam non
 videt, per escam, quam videns appe-*

L ij

(a) *Isai. 24.* (b) *Eccli. 9.* (c) *Iob. 18.*

244 CONSIDERATIO XV.

tit, in culpâ constringitur, quæ non videtur, &c. (d) Hinc dicit Scriptura: Creaturæ Dei in odium factæ sunt, & in tentationem animabus hominum, & in musculam pedibus insipientium. (e) Vbi hæc præpositio, in, non ponitur causaliter, sed consecutivè: non enim Deus fecit creaturas ad malum hominum. Hoc consecutum est propter insipientiam hominum, qui scilicet per suam insipientiam utuntur creaturis ad aliud, quàm ad quod factæ sunt. (f) Nimirum quia homo velut cæcus in creaturas sese effundit, in laqueos sese induit inextricabiles. Immisit in rete pedes suos, & in maculis ejus ambulat. Tenebitur planta illius laqueo. (g) Unde & illud Propheta: Fiat via illorum tenebræ & lubricum. (h) Horrenda via. Tenebras solùm quis non horreat? Lubricum solùm quis non caveat? In tenebris & lubrico quâ is, ubi pedem figis? (i) Atqui ea est mundanorum via. In tenebris ambulant: (k) Errant à via veritatis, lassati in via iniquitatis & perditionis, ambulantes

(d) Gregor. 14. moral. 7. (e) Sap. 14. (f) S. Thom. 1. 2. q. 79. a. 1. ad 2. (g) Job. 18. (h) Ps. 34. (i) August. ibi. (k) Ps. 81.

on
 :
 &
 &
 m.
 po-
 non
 um
 ro-
 cili-
 tea-
 etæ
 excus
 sese
 pe-
 lat.
 (g)
 cum
 enda
 nor-
 ca-
 à is,
 nun-
 (k)
 via
 ntes
 hom.
 34.

vias difficiles, viam autem Domini
 ignorantes; (l) incidunt in laqueos,
 (m) & in foveam cadunt: (n) sive,
 (ut ait Hugo Cardinalis considerans illud
 Ps. 11. In circuitu impii ambulans)
 volvuntur ad modum puerorum, qui
 rotant se, & circumeundo turbant se,
 & cadunt subito: ita isti rotantes se,
 & turbantes circa temporalia, subito
 cadunt in peccatum; adde, & à pecca-
 to ruunt in precipitia calamitatum & sup-
 pliciorum. Quamobrem, interprete S. Chry-
 sostomo, (o) admonens Scriptura non di-
 xit: Aspice, quòd in medio laqueo-
 rum pertransis, sed agnosce. Et quare
 dixit, Agnosce? Obumbratus est, in-
 quit, laqueus..... Sicut enim pueri
 terrâ laqueos, sic diabolus vitæ vo-
 luptatibus peccata circumtextit. Sed
 agnosce perscrutans diligenter.... Non
 dixit, juxta laqueos pertransis, sed in
 medio laqueorum. Utrunque nobis
 voragine, utrimque doli. Deinde re-
 medium evadendi hosce laqueos assignans;
 Ne deorsum, inquit, volemus, sed
 superiora quæramus. Etenim volatilia,

L iij

(l) Sap. 5 [m] Eccli. 9. (n) Matth. 15.

(o) Hom. 15. ad pop.

246 CONSIDERATIO XV.

donec altum aërem secant, non facile capiuntur: ita tu donec ad superiora respexeris, nec laqueo, nec ullis facile capieris insidiis. Venator est diabolus. Fias igitur ipsius lustris sublimior. In altum ascendens non amplius ullam rerum admirabitur humanarum. *Hac & alia appositissime S. Chrysostronus isto loco. Et alibi; (p) Diabolus, inquit, suas occultat insidias. Qua propter magnam nobis cautione & vigilantiam opus est. Audi & Augustinum locum eundem initio allatum Ecclesiastici exponentem. Ignoras, inquit, quia in medio laqueorum ingrederis? ait Scriptura. Quid est in medio laqueorum? In via Christi. Et hinc laquei, & hinc laquei. Laquei à dextris, laquei à sinistris. Laquei à dextris, prosperitas sæculi: laquei à sinistris, adversitas sæculi. Laquei à dextris, promissiones: laquei à sinistris, terrores. Tu in medio laqueorum ingredere, à via noli discedere; nec promissio te capiat, nec terror elidat. (q) Modum laqueos illos evadendi discite ex Psalmista. Oculi mei semper ad Dominum,*

(p) In Ps. 141. (q) August, in Ps. 141.

MUNDI PERICULA. 247

quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos. (r) Nec timeam (*explicat S. Augustinus*) (s) periculosa & terrena, dum terram non intueor; quoniam ille, quem intueor, evellet de laqueo pedes meos. *Vigilandum ergo nobis, & oculi sursum levandi & corda.* Inimicus, *inquit Augustinus*, (t) ut occidat, semper vigilat sine somno: & nos ut custodiamus nos, nolumus vigilare à somno. Ecce tetendit ante pedes nostros laqueos infinitos, & omnes vias nostras variis replevit decipulis ad capiendas animas nostras. Et quis efugiet? Laqueos posuit in divitiis, laqueos posuit in paupertate: laqueos tetendit in cibo, in potu, in voluptate, in somno, & in vigilia: laqueos posuit in verbo, & in opere, & in omni via nostrâ. Sed tu Domine, libera nos de laqueo venantium.....
Pergit deinde: (u) Et tu quidem Domine lux mea, illumina oculos meos, ut videam lumen, & ambulem in lumine tuo, & non impingam in laqueos ejus. Quis enim evadet laqueos istos multos, nisi videat eos?

L iij

(r) Ps. 24. (s) *ibi.* (t) *Soliloq. c. 16. [u] c. 17.*

Et quis videbit eos, nisi quem illuminaveris lumine tuo? Eadem vigilantia, eodem tibi opus est lumine, ut ne impingas in syrtes & scopulos æstuantisque arenas procellosi hujus infidique mundi maris, aut vorticibus absorptus æternum facias salutis naufragium. Mari quippe justè comparatur hic mundus, quia falsitibus amarus est, fluctibus diabolicis quatitur, & vitiorum tempestatibus commovetur. (x) Est hoc mare magnum, & spatiosum; illic reptilia, quorum non est numerus. (y) Terribile mare; insidiæ repunt in hoc seculo, & incautos repentè occupant. Repentes autem tentationes quis numerat? Repunt, sed cave ne surripiant. (z) In hoc mari magno & spatioso pereunt miseri, dum peritura sectantes, omittunt solida: quibus apprehensis, emergere & salvare possent animas suas. (aa) Et hoc ego (ait Hieronimus) (bb) non integris rate vel mercibus, nec quasi ignarus fluctuum, præmonco; sed quasi nuper naufragio ejectus in littus, doctus nau-

(x) Cassiodor. in Ps. 64. (y) Ps. 103. (z) Augustin. ibi. (aa) Bernard. serm. 1. de Adventu. (bb) Ep. 1. ad Heliodor.

MUNDI PERICULA. 249

ta timidus navigaturis voce denuntio.
 In illo æstu, charybdis luxuriæ, fa-
 lutem vorat: ibi ore virgineo, ad
 pudicitiaë perpetranda naufragia, scyl-
 la, ceu renidens libido blanditur. Hic
 barbarum littus, hic diabolus pirata,
 cum sociis portat vincula capiendis.
 Nolite credere, nolite esse securi. Li-
 cet in modum stagni fufum æquor
 arrideat, licet vix summa jacentis e-
 lementi fpiritu terga crispentur: ma-
 gnos hic campus montes habet. In-
 tus inclusum est periculum, intus est
 hostis. Expedite rudentes, vela sus-
 pendite. Crux antennæ figatur in
 frontibus. Tranquillitas ista tempeftas
 est. *Hactenus Hieronymus, cujus proinde
 etiam calamo: Festina quælo te, &
 hærentis in falo naviculæ funem magis
 præcide, quàm solve. (cc) Qui amat
 periculum, in illo peribit. (dd) Qui
 autem cavet laqueos, securus erit.
 (ee) Qui fugit sæculum, pennas ha-
 bet,.... volat. (ff) Frustrà autem jaci-
 tur rete ante oculos pennatorum. (gg)*

L v

(cc) Hieronym. Ep. 103 ad Paulin. [dd) Eccli. 3.
 (ee) Prov. 11. (ff) Ambros. de fuga sæculi c. 5.
 (gg) Prov. 1.

250 CONSIDERATIO XV.

Ergo cum Davide clama : Quis dabit mihi pennas sicut columbæ , & volabo ? (hb) Et iterum cum eodem : Libera me Domine de profundis aquarum. (ii) Cum Petro , Domine , salvum me fac. (kk)

II. *Mundus ita periculis abundat , ut necessarium sit homini eam vivere vitam , quæ summo tantum pede terram stringat. (a) Omne iter istius vitæ , plenum laqueorum est. (b) Plena omnia periculis , plena sunt laqueis. Incitant cupiditates , insidiantur illecebræ , blandiuntur lucra , damna deterrent , &c. (c) Est laqueus in auro , viscum in argento , nexus in prædio , clavus in amore. Dum aurum petimus , strangulamur : dum argentum quærimus , in visco ejus heremus : dum prædium invadimus , alligamur. Clavus est libido , clavi sunt omnes passionēs , quæ veru quodam animam nostram penetrant , & infigunt corpori , visceribusque ejus annectunt. (d) Quis inter tot*

(hb) Ps 54 (ii) Ps. 68. (kk) Matth. 14.

[a] Gregor. Nyss Orat. 3 de Orat. Domin. (b) Ambros. de bono mortis c. 6. (c) Leo serm 5. Quadrages. August. serm. 63. de Temp. (d) Ambros. de bono mort. c. 5.

MUNDI PERICULA. 251

passiones hujus corporis, inter tantas illecebras hujus sæculi, tutum atque intemeratum servare potest vestigium? Respexit oculus, & sensum mentis evertit: audivit auris, & intentionem inflexit: inhalavit odor, & cogitationem impedivit: os libavit, & ignem adolevit: intravit mors per fenestram, dixit Propheta. Jerem. 9. (e) Omnis mundi hujus corruptela, pestilentia est. Ne ergo tetigeritis, ne attaminaveritis eam. Lues est, contaminat: morbus est, polluit. Ne gustaveritis, quæ sunt omnia ad corruptelam ipso usu, ut Apostolus dixit (Colos. 2.) (f) Illa quæ videntur bona, divitias, satietatem, lætitiæ expertem doloris, detrimento esse ad fructum beatitudinis, Dominico declaratum judicio liquet, cum dicitur: Væ vobis divitibus, qui habetis consolationem vestram: Væ vobis qui saturati estis, quia esurietis: & illis qui rident, quia lugebunt. (Luc. 6.) Sic ergo non solum adminiculo non sunt ad vitam beatam, corporis aut externa bona; sed etiam dispendio

(e) Ambros. de fuga sæculi. c. 1. (f) Idem enarrat. in 1. Ps.

252 CONSIDERATIO XV.

sunt. (g) Non potest ad contemplan-
 dum Deum mens esse libera, quæ de-
 sideriis hujus mundi & cupiditatibus
 inhiat. Neque enim alta concupiscere
 poterit oculus, quem pulvis claudit.
 (h) Dedita temporalibus voluptatibus
 anima semper exardescit cupiditate,
 nec satiari potest, & multiplici atque
 ærumnosâ cogitatione distenta, sim-
 plex bonum videre non sinitur. (i)
 Magnam enim faciunt tempestatem
 multitudines cupiditatum, quæ velut
 in quodam freto corporis navigantem
 hinc atque inde perturbant. (k) Necdum
 tamen intermittimus & terrenis in-
 cubere, & dæmonum nequitiam falli:
 qui pro pusillis his & minimis rebus,
 nos privabunt majoribus: quippe lu-
 tum offerunt, ut aurum subtrahant,
 vel potius ut cœlo nos fraudent: um-
 bram præferunt, ut à veris propellant:
 insomnia immittunt (nihil enim aliud
 id præter dici possunt fortunæ bona)
 ut luce obortâ, omnium nos arguant
 egentissimos. Quæ omnia ita se habere
 intelligentes, caveamus aliquando tan-

(g) *Idem 2. Offic. c. 5.* (h) *Isidor. Hispal sentent. l. 2. c. 41.* (i) *August. in Ps. 4.* (k) *Ambros. lib. de Apologia David c. 5.*

dem dolos hosce & fraudes, animum-
que ad futura convertamus.... Quâ
erimus excusatione digni, quando cri-
minosa & turpia tanto studio consec-
tamur?... Quocirca refringite vincu-
la, extricate vos laqueis. (l) *Sub-*
ducite vos demonum potestati, & servituti
quâvis tyrannide intolerabiliori. Mundanos
siquidem homines quodammodo sibi incorpo-
rat demon, teste Glossâ ordinariâ, qua il-
lud Genes. 3. serpenti, & in serpente dæ-
moni, dictum, Et terram comedes:
sic interpretatur, Homines terrena dili-
gentes incorporabis tibi, eos decipien-
do. (m) Isti autem (addit Tostatus)
terra vocantur, quia solùm quæ ter-
rena sunt, sapiunt; solis carnalibus
delectationibus, & transitoriis hono-
ribus inhiantes: quæ omnia de terra
sunt. Atque ita in hoc mundo bibunt
(seu bibere videntur) vinum lætitiæ;
sed in alio bibunt acetum gehennæ.
(n) Florent in sæculo, arescent in
judicio, & post ariditatem in ignem
mittentur. (o) Miseri prorsus morta-

(l) Chrysost. 10. 5. serm. de misericordia. (m)
Glossa ordin. in 3. Genes. v. 14. (n) Anton. Pa-
duan. serm. 1. in Dom. 3. post Pascha. (o) August.
in Ps. 53.

254 CONSIDERATIO XV.

les, qui in bonis ducunt dies suos, ut in puncto ad inferna descendant. Cum enim interierint, non sument omnia, nec descendet eum eis gloria eorum; quoniam vapor est ad modicum parens. Hæc cogita dilectissime, & hæc meditare jugiter, & in corde tuo describe ea, nec à memoria tuâ ullatenus recedant. (p) Si vis terrenas bestias non timere, si vis evitare aves rapaces, voraces vultures, hoc est, aves aëreas, quæ sunt omnes nequitiaë spirituales; elevare à terra, terrenā desere, sume alas columbæ, sume pennas divini Solis fulgore radiantes. (q)

III. Vidit B. Antonius omnes laqueos inimici super universam terram extentos, & cum suspirans dixisset: Quis hos poterit transire? Vocem ad se dicentem audivit: Humilitas sola pertransit, Antoni, quam nullo modo valent superbi contingere. (r) Ecce, Domine Deus meus, mundus totus plenus est concupiscentiarum laqueis, quos paraverunt pedibus meis: &

(p) Bernard ep. 335. (r) Petr. Chrysol. serm. 98.
(a) Bolland. de S. Antonio pag. 143.

MUNDI PERICULA. 255

quis effugiet hos laqueos? Profecto, à quo tu abstuleris extollentiam oculorum suorum, ut non eum capiat concupiscentia oculorum: & à quo tu abstuleris carnis concupiscentiam, ne eum capiat carnis concupiscentia: & à quo tu abstuleris animum irreverentem & infrunitum, ne eum calidè decipiat superbia vitæ. O quàm felix, cui tu hæc facies! quippe transibit immunis. (b) Quod mare abruptius quàm sæculum, tam infidum, tam mobile, tam profundum, tam immundorum spirituum flatibus procellosum?... Nihil tam cœcum, quàm sæcularis suavitatis periculum: quæ dum mulcet animum, vitam obruit, & corporeis quibusdam scopulis sensum mentis illidit. (c) Cave insidias, cave fraudes. & hoc ipso quòd ad subruendum hominem, totum versutâ diabolus mundum fraude concutiat, totius sæculi pugnet illecebris, ejus tibi blanditiæ plus cavendæ. (d) Ipse enim est draco ille magnus & rufus, serpens antiquus, vocatus diabolus & satanas, habens capita septem, & cor-

[b] Aug. Soliloq. 12. (c) Ambr. prefat. l. 5. in Incam. (d) Amb. l. 4. in Luc.

256 CONSIDERATIO XV:

nua decem... qui ortus est in Paradiso voluptatis; qui caudâ suâ trahit tertiam partem stellarum coeli, & eas mittit in terram; qui veneno suo corrumpit aquas terræ, ut bibentes homines moriantur. (e) Non habebat in coelo locum, propterea cecidit. Quò cecidit, nisi in terras? Ideò hic adulteria, homicidia, ebrietates, abundare cœperunt. Inde exclusus, acrior ad nos venit, & tentationes solito asperiores tanquam iratus exercet. (f) *Ausus est tentator impudens vel ipsum Cœlorum Regem humanâ carne indutum aggredi. Sed nihil in Christum potuit; Qui (ut scribit S. Ambrosius (g) post explicatam trinam tentationem, ad illa verba, & consummatâ omni tentatione) ideò pauper huc venit, ne haberet diabolus quod auferret. Vis scire quàm verum sit? Ipsum Dominum dicentem audi: Venit princeps hujus mundi, & in me invenit nihil, (sive, ut habet vulgata, non habet quidquam) Ioan. 14. Et consummatâ omni tentatione, diabolus recessit ab eo. Luc. 4. Finis ergo tentationum, finis est cupiditatum:*

(e) *Aug. solil. 16. (f) Ambros. in Ps. 118. ser. 12. (g) Idem l. 4. in Luc.*

quia causę tentationum, causę cupiditatum sunt. Causę autem cupiditatum sunt, carnis oblectatio, species glorię, aviditas potentię. (*h*) Fugiamus omnia quę diabolicę subjacent potestati, ne tanquam tyrannus in eos, quos intra regnum suum invenerit, acceptę sævitię potestatis abutatur. (*i*) Relinquamus omnia quęcumque terrena sunt, ut cum venerit adversarius, nihil in nobis inveniat suum. (*k*) Voluptates sæculi, escę quędam sunt; & quod pejus est, escę malorum, escę tentationum. (*l*) Potest aliquis gustare, quod gustatum adfert mortem? (*m*) Gustans gustavi, ait *Ionathas*, in summitate virgę, quę erat in manu meã, paululum mellis, & ecce morior. (*n*) *Ne quare, neve queritare, Quare impii vivunt, sublevati sunt, confortati que divitiis?* (*o*) *Desse & fuge miserandam sortem.* Tenent tympanum, & citharam, & gaudent ad sonitum organi. Ducunt in bonis dies suos; & in puncto ad inferna descendunt. (*p*) *Ex eorum choro homo ille dives (cujus nomini parcit Christus, sociis*

(*h*) *Ambros. ibid.* (*i*) *Idem ibi de 3. tentatione.*

(*k*) *Id. de bono mortis c. 5.* (*l*) *Ibid. c. 6.* (*m*)

Iob. 6. (*n*) *1. Reg. 14.* (*o*) *Iob. 21.* (*p*) *Ibid.*

258 CONSIDERATIO XV.

abundat mundus, infernus repletur) qui induebatur purpura & bysso, & epulabatur quotidie splendide; mortuus est, & sepultus est in inferno. (q) Ibidem sepultus est ille, qui dum solennes exequia iterarentur, erigens è feretro caput, primo quidem die, iusto Dei iudicio accusatum se; altero, iudicatum; tertio denique, condemnatum, miserabili voce proclamavit, audientibus horroreque concussis omnibus; quos inter Bruno maximè, ad amicos ac discipulos suos: Quis ergo potest salvus fieri, nisi fugiat mundum? dixit, fugit, & in intimas asperrimorum montium solitudines sese abdidit, uni Deo ac saluti suæ vacaturus, præinsignis, ut vocat Clemens VI., & prælucidi, ut Martinus V., Carthusiensium Ordinis Fundator sanctissimus. (r) Fugiamus & nos hunc mundum, ut non cum hoc mundo damnemur. (s) Plerique sunt, ait Magnus Gregorius scribens Mauritio Augusto, (t) qui nisi omnia reliquerint, salvari nullatenus possunt. Fugerunt, & salutem in tuto locarunt duo illi nobiles aulici, de quibus Potitianus ipse socius narravit Augustino adhuc mundo in-

(q) Luc. 16. (r) Vid. Raynaud. Trinit. Patriarcha. (s) 1. Cor. 11. (t) Ep. 61. l. 2.

MUNDI PERICULA. 259

harenti. (u) Hi apud Treviros, dum Imperator pomeridiano Circensium spectaculo teneretur, vagabundi irruerunt in quandam casam Anachoretarum, & invento ibi codice, in quo scripta erat vita Antonij, legere coepit unus eorum, & mirari, & accendi, & subito repletus amore sancto, & sobrio pudore, iratus sibi, coniecit oculos in amicum, & ait illi: Dic, queso te, omnibus istis laboribus nostris quò ambimus pervenire? Quid quærimus? Cujus rei causâ militamus? Majorne esse poterit spes nostra in Palatio, quàm ut amici Imperatoris simus? Et ibi quid non fragile, plenumque periculis? Et per quot pericula pervenitur ad grandius periculum? Et quamdiu istud erit? Amicus autem Dei, si voluero, ecce nunc fio. Dixit, & repetitâ lectione, mundo mentem exiit, junctoque socio, Deo cum eodem servire statuit ex horâ illâ, mansitque in casa.

(u) l. 8. Conf. c. 6.